

NA DE PAUZE

HERMAN FINKERS

2009

Uitgeverij Thomas Rap
Amsterdam

Toelichting

Cabaretier-in-ruste noemde men mij. Deze term dook zelfs zo veelvuldig en hardnekkig op in de diverse media dat ik heb overwogen een steen bij het begin van onze oprit te plaatsen met het opschrift: 'Hier rust Herman Finkers'.

Ook in de nogal Viagra-achtige bewoording 'hij doet niks meer' werd over mij gesproken. Maar 'hij doet niks meer' betekent zelden dat 'hij ook echt helemaal niks meer doet'. Uiteindelijk is een Viagra-pil niet bedoeld voor het niet kunnen plassen. 'Hij' doet één ding niet meer: hij treedt niet meer op.

De dingen 'die ik wel deed' of die aan mij voorbijkwamen, heb ik in de voorstelling *Na de pauze* als kapstok gebruikt om de thema's liefde, ziekte, vriendschap en dood te behandelen.

De liefde is daarbij zonder meer het uitvoerigst aan bod gekomen. Liefde voor de dood, maar vooral voor de vrouw in het algemeen en die van mij in het bijzonder. Zo nam alleen het onderwerp 'vrouw' al een halfuur van het programma in beslag. Dit terwijl 'ziekte' genoeg moest nemen met aanzienlijk minder tijd.

Tot mijn verbazing hoorde ik vaak dat men vond dat ziekte hét thema van zelfs de gehele voorstelling was. Bij wat navraag bleek dat men dat onderdeel als zeer intens ervoer. Zelfs zó intens dat al het andere in het licht van

dat thema kwam te staan. Dit verbaasde mij, omdat het onderwerp zowel luchtig als respectvol werd behandeld. Omdat het mij op den duur niet alleen verbaasde, maar ook stoorde, heb ik tijdens de try-out-periode het betreffende onderdeel in lengte teruggebracht. Dit is de balans in de voorstelling ten goede gekomen.

De reacties op het onderdeel vrouw maakten een grappige spagaat. Terwijl het lachen in de zaal altijd bijzonder eensgezind was, hoorde ik na afloop toch geregeld erg uiteenlopende meningen. Zo werd mij net zo vaak verteld dat de conference (met de twee daarbijhorende liedjes) vrouwonvriendelijk was, met zelfs vieze grappen, als dat ik mocht vernemen dat men zelden zó'n ontroerende liefdesverklaring aan de vrouw had gehoord. Ik hoef u niet uit te leggen in welke reactie ik mijn voorstelling herkende. Het geeft wel aan hoe juist het motto van *Na de pauze* blijkt te zijn:

Het oog ziet niet wat op het netvlies valt.

Het oor hoort niet wat het trommelvlies doet trillen.

Het ziet en het hoort wat in het hart ligt.

Beuningen Ov. 2009
Herman Finkers

UIT HET PROGRAMMABOEKJE

*Heel vroeger heb ik ook al eens in het theater gestaan.
Kan zijn dat uw ouders zich dat nog wel weten te herinneren.*

WOORD VOORAF

De pauze heeft wat langer geduurd dan in de theaterwereld te doen gebruikelijk is, maar na zeven jaren mag ik u dan toch van harte welkom heten bij het tweede deel. *Na de pauze* kent zelf ook weer twee gedeeltes, zodat u vanavond wederom een pauze tegemoet kunt zien. Deze zal, als alles op rolletjes loopt, aanmerkelijk korter zijn dan de vorige en is ook enigszins anders van karakter. Houdt u hier wel rekening mee! Het haastig nuttigen van een kleine consumptie behoort tot de mogelijkheden, maar het verwekken en krijgen van een of meerdere kinderen, het sluiten en weer ontbinden van huwelijken, overlijden, het volgen en succesvol afsluiten van een studie tandheelkunde, het ingaan van een langdurig revalidatieproces, verhuizen en/of het binnenvallen van oliehoudende staten behoort niet meer tot de mogelijkheden. Ik zeg het er maar even bij, want in deze tijd van toenemende verweking neemt gewoonte de plaats in van nuchter verstand en ziet men al snel ‘dat wat ik gewend ben’ aan voor ‘iets waar ik recht op heb’. Ik moet hier helaas streng in zijn, want de druk op de kassa is groot. Sterker nog, de kaartverkoop was een gekkenhuis. Dit was zeven jaar geleden ook al zo, dus m’n carrière

vertoont nog niet echt een ontwikkeling. Of *Na de pauze* in een ander opzicht nog ontwikkeling laat zien, is iets wat ik hoop, maar dat vanzelfsprekend geheel ter beoordeling is aan u.

Bij diverse theaters zijn telefoontjes binnengekomen van mensen die vroegen wie er eigenlijk vóór de pauze optreedt. In het belang van alle betrokken partijen is deze mensen aangeraden uit te zien naar een voorstelling uit een ander genre.

Op www.musicals.nl is een ruim palet aan mogelijkheden voorhanden.

*Je bent pas werkelijk en wereldwijd beroemd,
Als men een fuchsia naar jou vernoemt.*

DE HERMAN-FINKERS-FUCHSIA

‘O nee, dat doet hij niet. Nee, dat weet ik wel zeker. Nee, echt niet. Het is heel lief dat u het aanbiedt en ook een grote eer, maar hij krijgt zoveel verzoeken, ik weet heel zeker dat hij dit niet doet. Dus helaas.’ En ik hoorde mijn vrouw de voordeur weer dichtdoen.

‘Wie was dat?’ vroeg ik.

‘O, twee heren die iets wilden, maar ik heb al gezegd dat je het niet doet.’

‘Wat wilden ze dan?’

‘Er is een nieuwe fuchsia gekweekt en die wilden ze naar jou vernoemen.’

‘WAT!?!’ Ik sprong op en herhaalde: ‘WAT!?! Een Herman-Finkers-Fuchsia?’ Ik was net aan het somberen over de zin van het bestaan en kwam er weer eens niet uit, maar nu verscheen zomaar opeens een heleboel licht in het leven. Een licht dat beelden tevoorschijn toverde van een wereld die mooi was en klopte. De wereld van een terras vol blij rustige mensen met nieuw gewassen kleertjes aan; van blaasmuzikanten die glunderend in hun eerste welverdiende pilsje haptten; en van een lief applausje op een fuchsiatentoonstelling voor een mooie toespraak

over de op punt van onthulling staande Herman-Finkers-Fuchsia. Anders gezegd: ik vond dat nog niet zo verkeerd, een fuchsia. Bovendien, kinderen heb ik niet en zo kan ik me dan toch een beetje voortplanten. Maar dit terzijde dus. 'Ik geloof dat ik het verkeerd heb ingeschat,' zei m'n vrouw. 'Geeft niet,' zei ik en ik vloog naar buiten om de Goddelijke Boodschappers achterna te gaan. Ze waren al weg, maar binnen een dag lukte het ze te achterhalen en aan de telefoon te krijgen. Mijn nazaat was gelukkig nog niet vernoemd naar een verkeerd persoon, en een droom, waarvan het zelfs niet in me opgekomen was dat je hem zou kunnen of durven dromen, mocht werkelijkheid worden. Ik legde de hoorn weer op de haak, of hoe dat inmiddels in dit gsm-tijdperk is gaan heten, en in mij borrelde een mooi couplet voor een liedje op.

*Als de tijd verstrijkt, het leven uit me wijkt,
en Petrus aan me vraagt wat ik op aarde heb bereikt,
dan is het eerste dat door mij wordt opgenoemd:
er is een fuchsia naar mij vernoemd.*

Er is niks mis met een mooie fuchsia zeg ik altijd en ik dank zelfs een bijzonder mooie ervaring aan deze sympathieke plant. Ik had ooit de eer samen met Willeke Alberti, onder begeleiding van het Metropole-orkest, 'Wil u een stekkie van de fuchsia' te zingen voor een speciale cd-productie rond Annie M.G. Schmidt. Ik stond alleen

met Willeke in een aparte inzing-cel. Ik liet dat moment en die situatie heel diep in me doordringen. Willeke, waar ik als kleine jongen op zaterdagavond voor mocht opblijven om in pyjama naar te kijken – ‘Dag mevrouw, dag meneer, ja hier zijn we dan weer’ – stond met mij alleen in een inzing-cel. En daar kwam bij: Willeke was ook nog eens heel aardig voor mij. Hoe ze dat deed weet ik niet, maar het was net of het helemaal niet waar was dat er van alles aan mij mis was. En of dat nog niet genoeg was, stelde ze ook nog voor om het ‘fuch’ van het zinnetje ‘fuch-fuch-fuchsia’ om en om te zingen. Dus Willeke zou ‘fuch’ zingen en dan zong ik ‘fuch’ en dan Willeke weer, zo was dat de bedoeling. En zo ook geschiedde. En toen ze er ook nog eens heel warm en geruststellend bij keek, zoals Willeke dat kan... Ja, toen heb ik wel heel sterk vermoed wat mensen bedoelen als ze zeggen dat ze gelukkig zijn.

In nieuw gewassen kleertjes en met m’n gitaar aan de ene en m’n vrouw onder de andere arm betrad ik het terrein van de fuchsiatentoonstelling. Het was het weer dat goed past bij een eerste-communiefest. De tentoonstellingsleiding, die haar zware verantwoordelijkheden vakkundig en luchtig verborg, stelde me voor aan de bloemenkweker die mij had gekweekt. Hij bleek een bijzonder aardige, warme Limburger te zijn. ‘Ben ik mooi geworden?’ vroeg ik. Mijn fuchsiavader maakte een bepaald soort gebaar en zei: ‘Ach, oordeelt u straks zelf

maar.' Ik was te opgewonden om niet door te vragen en na mijn zoveelste aandringen, verzuchtte hij: 'Ach, meneer, het is een héél moeilijk fuchsiajaar geweest.' De tentoonstellingsleiding en een aantal fuchsiakwekers die uit Limburg meegekomen waren, knikten alarmerend enthousiast van ja. Een moeilijk fuchsiajaar, dat was het! De onthulling van de Herman Finkers werd in de toespraak van de voorzitter van de fuchsiavereniging consequent en zonder ironie 'de onthuldiging' genoemd. Een nog niet zo'n verkeerde verspreking, zo bleek even later. Terwijl het publiek klaarstond voor een klaterend applausje en bijpassende kreten van bewondering, trok ik het doek weg van de boerenkar waarop de nieuwe fuchsia stond opgesteld. Het applausje kwam, maar een stuk voorzichtiger dan het plan was. De lichte luchtdruk die door het weghalen van het doek werd veroorzaakt, maakte dat de eerste blaadjes en bloemetjes al naar beneden kwamen gedwarreld en men was kennelijk bang dat de niet al te talrijk overgebleven blaadjes en bloemetjes een vol applaus niet aan zouden kunnen. De kreten van bewondering werden geluiden die men maakt bij het zien van een jong vogeltje dat uit het nest is gevallen. De Herman-Finkers-Fuchsia bleek erg grote bladeren te hebben en heel kleine bloempjes. 'Hij doet me denken aan een klein geschapen man met een zakbreuk,' zei mijn vrouw, die in de verpleging heeft gezeten. Wie in de verpleging heeft gezeten, raakt bepaalde oorlogsbeelden nooit meer kwijt, dat weet ik, maar toch kwetste

haar opmerking mij. Zij merkte dat en haastte zich om de mooie kant van mijn naamgenoot te benadrukken: 'Door dat kleine bloempje en dat grote blad lijkt hij niks bijzonders, maar als je dieper kijkt zie je dat hij heel tere en verfijnde kleuren heeft.' En dat was ook zo! Zijn weinig imponerend voorkomen was bescheidenheid. Ik zag het opeens. 'Let maar op,' fluisterde ik terug, 'dat wordt later een heel grote.' 'Vast,' zei ze, en streek bemoedigend over m'n rug.

In de weken na de onthuldiging bleek de kleine Herman een lastig kind te zijn bij wie je het gauw verkeerd deed. We gaven hem alle aandacht van de wereld, maar de ruimtes tussen te veel zon en te weinig zon, te veel water en te weinig water, te warm en te koud, bleken nog kleiner te zijn dan de bloempjes. Het duurde dan ook maar even of alle blaadjes en bloemetjes lagen op de grond. Van de plant zelf was niet meer overgebleven dan drie kale stengeltjes. Kortom, hij was dood. Dat er een levend wezen naar je is vernoemd, heeft een keerzijde: als de *Fuchsia Cordifolia* doodgaat dan is dat niet meer dan dat. Maar als de Herman Finkers overlijdt dan beland je toch in een soort van rouwperiode. Hij moest eigenlijk in de groene bak, maar dat konden we niet over ons hart verkrijgen. Een dierbare overledene die in een potje is gestopt, zet je normaal gesproken weg op een rustige plek in de kamer. Daarom hebben wij de pot met de drie stengelresten maar bovenop de kast gezet. Een moeilijk fuchsijajaar, dat was het...

Weken later kwam m'n vrouw hoogopgewonden de kamer uit gelopen. 'Je doet het weer,' hijgde ze.

'Hoe bedoel je, je doet het weer?'

'Je doet het weer, kijk!' Ze pakte een stoel en liet me de fuchsia zien. Het wonder was groot. Ik had overal aan m'n dode stengels frisse groene blaadjes gekregen en ook waren er al een paar bloemknoppen te zien. Binnen de kortste keren zat de plant vol bladeren (van die mooie grote) en bloemen (van die hele mooie kleine, met tere verfijnde kleurtjes). 'Weet je wat het is,' zei mijn vrouw, 'hij is niet moeilijk. Hij is alleen wat gevoelig en je moet hem zijn gang laten gaan, dat is alles.' 'Zo is dat,' zei ik. En zo was dat precies. Het was een gevoelig fuchsiajaar. Zo eentje dat zijn eigen gang ging.

*Bestaat er groter armoe, bestaat er groter pijn,
dan een verfijnde nicht in Almelo te zijn?*

ANDERS

Zoals dat verplicht is bij kunstenaars heb ik me mijn hele leven al anders gevoeld. Zo ben ik geboren als jongen, maar ik hield niet van brommers, niet van voetbal en niet van meisjes aan hun haren trekken. Normaal gesproken blijf je dan homo te zijn, maar zelfs daarin was ik anders. Ik had wel graag een nicht willen zijn.

Dan had ik tenminste nog érgens bij gehoord.

Het onderdeel dat in mijn jeugdtijd het verst van me af stond was voetbal. Maar gelukkig werd het me daarin niet moeilijk gemaakt. Ik ben een jaar of zeven en mijn vader neemt mij voor het eerst mee naar Heracles.

Een gebeurtenis waar hij zich haast nog meer op heeft verheugd dan ik op mijn eerste communie. Ik stel mijn vader diep teleur. 'Hoe heb Heracles 't gemaakt?' is het eerste dat mijn moeder altijd zegt als mijn vader terugkomt van het Heracles-terrein. Dit keer vraagt ze: 'Hoe heb Herman 't vund'n?' 'Ik geef nuchter da'k um nog 'n maal weer met nem,' zegt mijn vader zachtjes en hij kruipt gedesillusioneerd bij de radio om troost te zoeken bij de voetbaluitslagen.

Ik heb de hele wedstrijd achterstevoren op de tribune

gezet. Het gebeuren op het veld vond ik erg druk en schreeuwerig, terwijl ik achter de tribune een ander weiland zag, met herkauwende koeien. Dat trok me meer; het was daar achter die tribune een mooi en vooral rustig tafereel.

Gelukkig doet mijn vader geen verdere pogingen een voetballiefhebber van mij te maken. Ook op de twee jongensscholen die ik doorloop, ondervind ik geen persie om voetbal leuk te vinden. Goddank. Op zich wel een wonderlijk geluk, want bijna al mijn klasgenoten zitten op voetbal. Niet bij Heracles maar bij de Rietvogels of bij PH. (PH staat voor Prins Hendrik, maar iedereen bij de Rietvogels zegt dat het voor 'pootje-hakers' staat.) Vriendjes nemen me, in navolging van mijn vader, precies één keer mee naar hun wonderlijke vrijetijdsbesteding. In de kleedkamer zie ik een grote lumme van een trainer met enorm stemverheffing tegen kleine jongens tekeergaan. 'Oppeppen' heet dat ook nog. Tot mijn verbazing zijn het juist de grootste belhamels en ondeugden die zich het makst laten uitfoeteren. Een verschijnsel dat ik later ook in militaire dienst tegen zal komen, waar ik ook al snel te horen krijg dat het misschien toch maar beter is dat ik thuisblijf. Als ze klaar zijn met het zich laten uitschelden, lopen de pupillen bibberend het veld op. Het is wonderig en koud en niet overdekt terwijl het toch duidelijk regent. Schreeuwende, opgewonden vaders langs de lijn maken het raadsel compleet.